

EuroBasket Yarı Final ve Final Aşamasındaki Takımlarda Maç Performans Göstergeleri ile Takım Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gizem KIZILÖRS¹, Cansel ARSLANOĞLU², Murat TURĞUT³, Erkal ARSLANOĞLU⁴

¹Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0003-0357-183X>

²Sinop Üniversitesi, Şehir, Ülke
<https://orcid.org/0000-0002-3115-4905>

³Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0002-4050-6482>

⁴Sinop Üniversitesi, Şehir, Ülke
<https://orcid.org/0000-0003-2066-0682>

Email: gkizilors@sinop.edu.tr, canseloglu@sinop.edu.tr, mturgut@gmail.com,
erkaloglu@sinop.edu.tr

Türü: *Araştırma Makalesi (Alındı: 30.03.2026 - Kabul: 24.06.2026)*

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2017, 2022 ve 2025 yıllarında düzenlenen EuroBasket turnuvalarında yarı final ve final aşamasına yükselen takımların maç performans göstergeleri ile turnuva sıralamaları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma grubunu, her yıl final aşamasında yer alan dört takım (toplam 12 takım) oluşturmaktadır. Performans göstergeleri, resmi maç istatistiklerinden elde edilmiş ve her takımın turnuva süresince sergilediği ortalama değerler hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile değerlendirilmiş ve verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmesi üzerine Spearman sıra farkları korelasyon analizi kullanılmıştır. Analizler, 2017 yılı takımlarında sıralama ile herhangi bir parametre arasında anlamlı ilişki bulunmadığını göstermiştir ($p>0,05$); ancak sayı üretimi ile 3 sayılık isabet yüzdesi ($p<0,05$), sayı üretim yüzdesi, serbest atış yüzdesi, hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı, top çalma ve blok parametreleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir ($p<0,01$). 2022 yılı takımlarında, sıralama ile rakip sayı üretimi arasında pozitif ilişki bulunmuş ($p<0,01$) ve sayı üretimi ile 3 sayılık isabet yüzdesi ($p<0,05$), ribaundlar, asist, top kaybı ve top çalma arasında da pozitif ilişkiler görülmüştür ($p<0,01$). 2025 yılı takımlarında ise sıralama ile rakip sayı üretimi arasında pozitif ilişki ($p<0,01$) ve sayı üretimi ile 3 sayılık isabet, serbest atış yüzdesi, hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı, top çalma ve blok parametreleri arasında pozitif ilişkiler ($p<0,01$) bulunmuştur. Bu bulgular, üst düzey basketbol turnuvalarında takım başarısının yalnızca sayı üretimine değil, çok boyutlu performans unsurlarına bağlı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: EuroBasket, Performans göstergeleri, Maç analizi, Spor analitiği

Analysis of the Relationship Between Match Performance Indicators and Team Success in EuroBasket Semi-Final and Final Teams

Özet

The aim of this study was to investigate the relationship between the match performance indicators and tournament rankings of teams that advanced to the semifinal and final stages of the EuroBasket tournaments held in 2017, 2022, and 2025. The study group comprised four teams from each final stage, totaling 12 teams. Performance indicators were obtained from official match statistics, and each team's average performance throughout the tournament was calculated. Normality of the data was assessed using the Shapiro-Wilk test. As the data were found to be non-normally distributed, Spearman's rank-order correlation analysis was performed. The analyses showed that in 2017, ranking was not significantly related to any performance parameter ($p>0.05$); however, scoring was positively correlated with three-point field goal percentage ($p<0.05$), scoring percentage, free-throw percentage, offensive and defensive rebounds, assists, turnovers, steals, and blocks ($p<0.01$). In 2022, ranking was positively associated with opponent scoring ($p<0.01$), and scoring was positively correlated with three-point field goal percentage ($p<0.05$), rebounds, assists, turnovers, and steals ($p<0.01$). In 2025, ranking was positively correlated with opponent scoring ($p<0.01$), and scoring was positively related to three-point and free-throw percentages, offensive and defensive rebounds, assists, turnovers, steals, and blocks ($p<0.01$). These findings indicate that success in elite basketball tournaments depends on multidimensional performance factors beyond scoring alone.

Anahtar Sözcükler: EuroBasket, Performance indicators, Match analysis, Sports analytics

Giriş

Son yıllarda sportif performansın incelenmesine yönelik ilgi hem akademik düzeyde hem de sporun gerçek dünyadaki pratik uygulamalarında önemli ölçüde artış göstermiştir (Plakias vd., 2024). Veri analizi ve modern teknolojiler, spor endüstrisindeki gelişmeleri ve oyun içi değişimleri anlamak, takımların rekabet gücünü artırmak için temel araçlar haline gelmiştir (Kvasnytsya vd., 2025). Bu gelişmelerle birlikte, takım sporlarında performansı belirleyen maç içi göstergelerin analizi giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Basketbol, hücum ve savunmada teknik becerilerin uygulanması sırasında birçok koşullu özelliği (Dogan ve Savaş, 2021) ve karşılıklı ile uyum içinde oynamayı gerektiren iş birliği unsurlarını içeren (Serna vd., 2021) temasa dayalı bir takım sporudur. Bu spor, oyun boyunca sporculardan teknik ve taktiksel becerilerin bir kombinasyonunu talep eden dinamik bir yapıya sahiptir (Martinho vd., 2025). Performansı en üst düzeye çıkarmak için bir dizi fiziksel kondisyon faktörünün etkin bir şekilde kullanılmasını gerektirir (Schelling ve Torres-Ronda, 2016; Xu vd., 2023; O'Connor vd., 2024; Vázquez-Estévez vd., 2024). Bu bağlamda teknik ve taktik performans, takım başarısını belirlemede önemli bir rol oynamaktadır (Canuto ve de Almeida, 2022). Basketbolda takım başarısını doğrudan etkileyen oyun içi performans göstergeleri arasında isabetli şut yüzdesi, pas, ribaundlar, asistler, top çalma ve top kayıpları gibi teknik-taktik metrikler ön plana çıkmaktadır. Bu göstergeler, oyunun farklı yönlerinde bir oyuncunun veya takımın performansını değerlendiren nicel ölçütlerdir (Gómez-Carmona vd., 2026). Tomanek vd. (2025), özellikle üç sayılık atış yüzdesi, savunma ribaundu yüzdesi ve top kaybı yüzdesinin kazanan ve kaybeden takımları birbirinden ayıran en belirleyici faktörler olduğunu ifade etmiştir.

Oyun içi performans faktörlerinin analizine yönelik ilginin artmasıyla birlikte (Morillo-Baro vd., 2021), hücum desenlerinin belirlenmesi maç içindeki taktiksel performansın ve karar verme süreçlerinin geliştirilmesinde önemli bir unsur hâline gelmiştir (O'Donoghue, 2005). Bu desenler aynı zamanda anahtar performans göstergeleri (KPI'lar) olarak da tanımlanmaktadır. Söz konusu eylemlerin gerçekleştirilme olanaklarının neredeyse sınırsız olması ise basketbolu öngörülemez bir spor dalı hâline getirmektedir (Matulaitis ve Bietkis, 2021). Antrenörler, takım analistleri ve araştırmacılar, takım performansını objektif biçimde değerlendirmek ve galibiyete katkı sağlayan faktörleri belirlemek için KPI'lar üzerinde durmaktadır (Gómez-Carmona vd., 2026).

Basketbolda temel hedef, mümkün olan en verimli hücum fırsatlarını oluşturarak sayı üretebilmektir (Christmann vd., 2018; Matulaitis ve Bietkis, 2021). Bir takımın stratejisi, taktiksel ve stratejik davranış örüntülerinin analiz edilmesiyle değerlendirilebilir. Geniş bir davranış repertuarı gerektiren bu yapı, rakip takım açısından gelecekteki eylemlere ilişkin belirsizlik oluşturmaktadır (Lamas vd., 2014). Bununla birlikte KPI'ların maç sonuçlarına etkisi sabit olmayıp, turnuva formatı, taraftar baskısı ve uluslararası rekabet düzeyi gibi bağlamsal faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir (Mateus vd., 2020; Pino-Ortega vd., 2019; Jiménez vd., 2025; Gómez-Carmona vd., 2026).

Yüksek rekabet düzeyine ve özgün taktiksel sistemlere sahip olan EuroBasket finalleri, takımların performans eğilimlerinin incelenmesi için önemli bir platform oluşturmaktadır. Bu bağlamda literatüre katkı sağlamak ve uluslararası başarıya giden

faktörleri çok yönlü bir şekilde ele almanın önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın amacı, 2017, 2022 ve 2025 yılları Erkekler EuroBasket yarı final ve final aşamasında yer alan takımların maç performans göstergelerini incelemek ve bu göstergelerin takım sıralamasıyla ilişkilerini değerlendirmektir.

Materyal ve Metod

Etik kurul izni: Araştırmanın etik uygunluğu, Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 2026/165 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, 2017, 2022 ve 2025 yıllarında düzenlenen EuroBasket yarı final ve final aşamasında yer alan takımların performans göstergeleri ile turnuva sıralamaları arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan betimsel ve ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, 2017, 2022 ve 2025 yıllarında düzenlenen EuroBasket turnuvalarında ilk dört sırayı elde eden takımlar oluşturmaktadır. Her bir yıl için dört takım olmak üzere toplam 12 takım çalışmaya dahil edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. 2017, 2022 ve 2025 Eurobasket Turnuvalarında İlk Dört Sırada Yer Alan Takımlar

	1.	2.	3.	4.
2017	Slovenya	Sırbistan	İspanya	Rusya
2022	İspanya	Fransa	Almanya	Polonya
2025	Almanya	Türkiye	Yunanistan	Finlandiya

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılan veriler, 2017, 2022 ve 2025 yıllarında düzenlenen EuroBasket turnuvalarına ait resmi maç istatistiklerinden elde edilmiştir. Verilere, organizasyonun resmi internet sitesinde yayımlanan müsabaka istatistik kağıtları (box-score) aracılığıyla erişilmiştir. Araştırmada incelenen performans göstergeleri; sayı üretimi (SÜ), rakip takım sayı üretimi (RSÜ), iki sayılık isabetli atış (2 SİA%), üç sayılık isabetli atış (3 SİA%) ve serbest atış yüzdeleri (SA%) ile hücum (HR) ve savunma ribaund (SR), asist (A), top kaybı (TK), top çalma (TÇ) ve blok (B) değişkenlerinden oluşmaktadır. Her bir takımın turnuva süresince sergilediği ortalama performans, oynanan maçların istatistikleri kullanılarak hesaplanmıştır.

Veri Analizi

Elde edilen verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro–Wilk testi ile sınanmıştır. Test sonuçları, verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, takımların turnuva sıralamaları ile performans göstergeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde non-parametrik bir yöntem olan Spearman sıra farkları korelasyonu kullanılmıştır.

Tüm analizler SPSS 21 istatistik paket programı ile gerçekleştirilmiş ve sonuçlar için anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Tablo2. 2017 Erkekler EuroBasket Yarı Final ve Final Aşamasındaki Takımlar ile Anahtar Performans Göstergeleri Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	S	SÜ	RSÜ	SÜ %	2 SİA %	3 SİA %	SA %	HR	SR	A	TK	TÇ	B
S	ρ 1.000 p												
SÜ	ρ -.046 p .758	1.000											
RSÜ	ρ -.105 p .476	-.094	1.000										
SÜ %	ρ -.042 p .775	.483**	-.231	1.000									
2 SİA %	ρ -.094 p .524	.338*	-.018	.721**	1.000								
3 SİA %	ρ .100 p .499	.113	-.242	.065	-.059	1.000							
SA %	ρ -.169 p .250	.417**	-.028	-.079	-.128	-.060	1.000						
HR	ρ -.111 p .454	.524**	-.051	.505**	.229	-.214	.166	1.000					
SR	ρ -.067 p .649	.838**	-.053	.393**	.217	-.110	.333*	.691**	1.000				
A	ρ -.015 p .917	.727**	-.139	.203	.261	.172	.348*	.088	.515**	1.000			
TK	ρ .025 p .866	.818**	-.033	.338*	.289*	-.093	.541**	.377**	.647**	.733**	1.000		
TÇ	ρ -.005 p .971	.610**	.076	.321*	.426**	.157	.294*	.103	.492**	.666**	.565**	1.000	
B	ρ -.084 p .570	.508**	-.060	.487**	.225	-.017	.079	.700**	.635**	.164	.364*	.175	1.000

S: Sıralama; SÜ: Sayı üretimi; RSÜ: Rakip sayı üretimi; SÜ %: Sayı üretim yüzdesi; 2 SİA%: 2 sayılık isabetli atış yüzdesi; 3 SİA%: 3 sayılık isabetli atış yüzdesi; SA%: Serbest atış yüzdesi; HR: Hücum ribaundu; SR: Savunma ribaundu; A: Asist; TK: Top kaybı; TÇ: Top çalma; B: Blok; ρ : Spearman korelasyon katsayısı * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

2017 Erkekler EuroBasket yarı final ve final aşamalarındaki takımlara ait verilerin analiz sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Yapılan analizde, sıralama ile herhangi bir parametre arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$). Ancak, sayı üretimi ile üç sayılık isabetli atış yüzdesi ($p < 0,05$), sayı üretim yüzdesi, serbest atış yüzdesi, hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı, top çalma ve blok parametreleri arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir ($p < 0,01$).

Tablo3. 2022 Erkekler EuroBasket Yarı Final ve Final Aşamasındaki Takımlar ile Anahtar Performans Göstergeleri Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	S	SÜ	RSÜ	SÜ %	2 SİA %	3 SİA %	SA %	HR	SR	A	TK	TÇ	B
S	ρ 1.000 p												
SÜ	ρ -.091 p .539	1.000											
RSÜ	ρ .800**	-.034	1.000										

SÜ %	p	.000	.820											
	ρ	-.216	.281	-.231	1.000									
2 SİA %	p	.140	.053	.115										
	ρ	-.164	.029	-.178	.646**	1.000								
3 SİA %	p	.267	.843	.225	.000									
	ρ	-.119	.366*	-.121	.188	-.057	1.000							
SA %	p	.420	.011	.412	.202	.702								
	ρ	-.104	.119	-.019	-.007	.232	-.164	1.000						
HR	p	.480	.420	.899	.962	.113	.267							
	ρ	-.148	.392**	-.039	.285*	.055	-.062	.059	1.000					
SR	p	.315	.006	.791	.050	.712	.676	.689						
	ρ	.047	.683**	-.020	.290*	.090	.134	.157	.695**	1.000				
A	p	.750	.000	.895	.045	.542	.363	.288	.000					
	ρ	-.121	.634**	-.127	-.057	-.166	.214	.020	.142	.458**	1.000			
TK	p	.415	.000	.391	.699	.259	.143	.891	.335	.001				
	ρ	.003	.614**	-.161	.171	-.111	-.006	.000	.362*	.620**	.667**	1.000		
TÇ	p	.985	.000	.275	.245	.454	.967	1.000	.011	.000	.000			
	ρ	-.203	.631**	-.137	.102	.034	.292*	.188	.246	.496**	.754**	.562**	1.000	
B	p	.167	.000	.353	.491	.819	.044	.202	.092	.000	.000	.000		
	ρ	.039	.132	-.038	.424**	.168	-.337*	.154	.567**	.543**	.045	.381**	.088	1.000
	p	.793	.372	.796	.003	.253	.019	.297	.000	.000	.760	.008	.551	

*S: Sıralama; SÜ: Sayı üretimi; RSÜ: Rakip sayı üretimi; SÜ %: Sayı üretim yüzdesi; 2 SİA%: 2 sayılık isabetli atış yüzdesi; 3 SİA%: 3 sayılık isabetli atış yüzdesi; SA%: Serbest atış yüzdesi; HR: Hücum ribaundu; SR: Savunma ribaundu; A: Asist; TK: Top kaybı; TÇ: Top çalma; B: Blok; ρ: Spearman korelasyon katsayısı *p<0,05; **p<0,01*

2022 Erkekler EuroBasket yarı final ve final aşamalarındaki takımlara ait verilerin analiz sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur. Yapılan analizde, sıralama ile rakip sayı üretimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,01$). Sayı üretimi ile üç sayılık isabetli atış yüzdesi ($p<0,05$), hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı ve top çalma parametreleri arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir ($p<0,01$).

Tablo4. 2025 Erkekler EuroBasket Yarı Final ve Final Aşamasındaki Takımlar ile Anahtar Performans Göstergeleri Arasındaki İlişkiler

[illegible]

SR	p	.485	.000	.144	.003	.001	.795	.335						
	ρ	-.042	.823**	.021	.257	.205	.316*	.394**	.699**	1.000				
	p	.778	.000	.888	.078	.162	.029	.006	.000					
A	ρ	.120	.703**	.138	-.118	-.227	.383**	.473**	.292*	.608**	1.000			
	p	.417	.000	.350	.423	.121	.007	.001	.044	.000				
TK	ρ	.121	.736**	.099	.215	.039	.219	.387**	.452**	.687**	.716**	1.000		
	p	.411	.000	.502	.141	.791	.134	.007	.001	.000	.000			
TÇ	ρ	-.087	.629**	-.024	.155	.071	.369**	.380**	.422**	.650**	.633**	.608**	1.000	
	p	.559	.000	.870	.292	.633	.010	.008	.003	.000	.000	.000		
B	ρ	-.145	.338*	-.110	.444**	.391**	-.043	.171	.547**	.507**	.046	.351*	.402**	1.000
	p	.326	.019	.457	.002	.006	.773	.246	.000	.000	.757	.014	.005	

S: Sıralama; SÜ: Sayı üretimi; RSÜ: Rakip sayı üretimi; SÜ %: Sayı üretim yüzdesi; 2 SİA%: 2 sayılık isabetli atış yüzdesi; 3 SİA%: 3 sayılık isabetli atış yüzdesi; SA%: Serbest atış yüzdesi; HR: Hücum ribaundu; SR: Savunma ribaundu; A: Asist; TK: Top kaybı; TÇ: Top çalma; B: Blok; ρ : Spearman korelasyon katsayısı * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

2025 Erkekler EuroBasket yarı final ve final aşamalarındaki takımlara ait verilerin analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur. Yapılan analizde, sıralama ile rakip sayı üretimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,01$). Sayı üretimi ile üç sayılık isabetli atış yüzdesi, serbest atış yüzdesi, hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı, top çalma ve blok parametreleri arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir ($p < 0,01$).

Tartışma ve Sonuçlar

Bu çalışmada, 2017, 2022 ve 2025 yılları Erkekler EuroBasket yarı final ve final aşamasında yer alan takımların maç performans göstergeleri incelenmiş ve bu göstergelerin takım sıralamasıyla ilişkileri değerlendirilmiştir. 2017 yılı takımlarına ilişkin analizlerde, sıralama ile herhangi bir performans parametresi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$). Bu durum, o yıl için sıralamanın takımların temel performans göstergeleriyle doğrudan ilişkili olmadığını düşündürmektedir. Bununla birlikte, sayı üretimi ile üç sayılık isabetli atış yüzdesi, sayı üretim yüzdesi, serbest atış yüzdesi, hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı, top çalma ve blok gibi parametreler arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Sayı üretimi ile sayı üretim yüzdesi, iki sayılık isabetli atış yüzdesi ve serbest atış yüzdesi arasındaki pozitif ilişki, takımların skor üretiminde özellikle iç alan etkinliğine ve serbest atışlardan sağlanan skor katkısına dayandığını göstermektedir.

2022 yılı bulguları, sıralama ile rakip sayı üretimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu durum, üst sıralarda yer alan takımların savunmada daha etkili olduklarını ve rakiplerine daha az sayı şansı tanıdıklarını düşündürmektedir. Ayrıca, sayı üretimi ile üç sayılık isabet, hücum ve savunma ribaundu, asist, top kaybı ve top çalma parametreleri arasındaki pozitif ilişkiler, skor üretiminin çok boyutlu performans bileşenlerine dayandığını ortaya koymaktadır. 2022 yılı verilerinde, sayı üretimi ile üç sayılık isabet oranı arasındaki pozitif ilişki, takımların skor üretiminde uzak mesafe şutlara dayandığını göstermektedir. Buna karşılık, sayı üretim yüzdesi ile iki sayılık isabetli atış oranı arasındaki ilişki, sayı üretim etkinliğinin aynı zamanda iç alan ve yakın mesafe şutlarla desteklendiğini ortaya koymaktadır.

2025 yılı verileri, sıralama ile rakip sayı üretimi arasında pozitif ilişki olduğunu göstermektedir. Bu durum, üst sıralardaki takımların savunmada daha etkili olduklarını ve

rakiplere daha az sayı fırsatı tanıdıklarını düşündürmektedir. Ayrıca, sayı üretimi ile üç sayılık isabetli atış yüzdesi, serbest atış yüzdesi, hücum ve savunma ribaundları, asist, top kaybı, top çalma ve blok gibi temel performans göstergeleri arasında pozitif ilişkiler bulunmuştur. Bu sonuçlar, başarılı bir takım oyununda yalnızca sayı üretiminin değil, ribaund, asist ve top kazanma gibi hem hücum hem de savunma unsurlarının da belirleyici olduğunu desteklemektedir. Sayı üretimi ile üç sayılık isabetli atış oranı ve serbest atış yüzdesi arasındaki pozitif ilişki, takımların skor üretiminde uzak mesafe şutlar ve serbest atışlardan yararlandığını göstermektedir. Ayrıca, sayı üretim yüzdesi ile iki sayılık isabet oranı arasındaki ilişki, sayı üretim etkinliğinin iç alan ve kısa mesafe şutlarla da desteklendiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, 2017, 2022 ve 2025 yıllarında sayı üretimi ile hücum ribaundlarının pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, alınan ribaundların takıma “ikinci şans” skorları yaratma imkânı sağladığını düşündürmektedir ve literatürdeki çalışmaları desteklemektedir. Csataljay vd. (2012), yakın skorla sonuçlanan basketbol maçlarında ribaund performansının kazananı belirleyebileceğine işaret ederken, Malarranha vd. (2013) saha içi isabet yüzdesinin maç sonucu üzerinde belirleyici olduğunu ve hücum ribaund yüzdesinin özellikle ikinci yarıda önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir.

Bulgular, EuroBasket ve Euroleague gibi üst düzey turnuvalarda ribaund ve sayı üretimi ile ilgili performans göstergelerinin kazanan takımların belirlenmesinde kritik rol oynadığını ortaya koyan literatürle uyumludur. Gryko vd. (2018), EuroBasket 2015 verilerini incelemiş ve play-off’a yükselen takımların başarılı iki sayı atışları, şutla sonuçlanan oyunlar ve başarılı serbest atışlarda diğer takımlara kıyasla belirgin bir üstünlük sergilediğini belirtmiştir. Buna karşılık, grup aşamasında turnuvaya veda eden takımlar daha az başarılı üç sayı atışı gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Çene (2018), 2016-2017 EuroLeague sezonuna ait 259 maç analizi yaparak, maçları üç ana başlık altında toplamıştır. Skorların birbirine çok yakın olduğu maçlarda (closed games), kazananı kaybedenden ayıran unsurların şut yüzdesi, top çalma ve yapılan fauller olduğunu dile getirmiştir. Dengeli, düşük sayılarda üstünlük olan ve genellikle eşit skor farklarının görüldüğü maçlarda (balanced games), iki sayılık atış isabeti, üç sayılık atış isabeti, top çalma ve savunma ribaundlarının belirleyici olduğunu vurgulamış ve skor farklarının fazla olduğu maçlarda (unbalanced games), maç sonucunu en çok etkileyen istatistikler iki sayılık atış isabeti ve savunma ribaundları olduğunu saptamıştır.

Conte vd. (2018), NCAA 1. Lig erkek basketbolunda başa baş geçen maçlarda kazanan ve kaybeden takımları ayırt eden oyunla ilişkili istatistikleri incelemiştir. Çalışmada, kazanan takımların daha yüksek hücum ve savunma verimliliği gösterdiği, bunun ise daha yüksek üç sayılık isabet oranı, serbest atış isabeti, savunma ribaundları ve top çalma performanslarıyla ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Turner ve Franks (2021), asist oranlarının takım performansını öngörmedeki gücünü ifade etmiş; asistlerin oyun içinde stratejik kullanımının, özellikle skor fırsatları yaratırken top kaybını minimize etme bağlamında, takımların hücum organizasyonlarını daha etkin planlamalarına ve genel takım dinamiklerini geliştirmelerine olanak sağladığını belirtmiştir. Cabarkapa vd. (2022), 2016–2019 yılları arasında gerçekleştirilen NBA maç istatistiklerini (toplam 3933 maç; 3690 normal sezon ve 243 play-off karşılaşması) analiz etmiş ve savunma ribaundlarının farklı müsabaka seviyelerinde kazanan ve kaybeden takımları ayırt eden temel göstergelerden biri olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, play-off döneminde bireysel faul sayıları açısından takımlar arasında bir farklılık bulunmazken, kazanan takımların hücum ribaundu sayılarının anlamlı düzeyde daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Plakias vd. (2024), etkili şut yüzdesi, savunma derecelendirmeleri ve asist-top kaybı oranı gibi bazı temel performans göstergelerinin (KPI'lar) Euroleague ve ulusal lig maçları arasında oyun sonuçları üzerindeki etkilerinde önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Kamitsis ve Politis (2025), 2000-2022 yılları arasında yapılan Euroleague'de mücadele eden takımların maç istatistiklerini incelemiş, etkili şut yüzdesi, toplam ribaund, kazanılan fauller, top kayıpları, top çalmalar ve blokların Final Four takımları için kilit belirleyiciler olduğunu belirtmiştir. Tomanek vd. (2025), üç sayılık atışların rakip savunmayı genişleterek sahada alan yarattığını, modern basketbolun hücum stratejilerinde merkezi bir rol oynadığını ve kritik anlarda oyunun sonucunu doğrudan etkilediğini belirtmektedir.

Bu çalışma 2017, 2022 ve 2025 yılları Erkekler EuroBasket yarı final ve final takımlarının maç performans göstergeleri ile takım sıralaması arasındaki ilişkileri incelemiştir. Bulgular, incelenen turnuvalar kapsamında başarılı takım performansının yalnızca sayı üretimiyle açıklanamayabileceğini, ribaund, asist, top kazanma ve savunma etkinliği gibi çok boyutlu performans unsurlarının da etkili olabileceğini göstermektedir. Özellikle, hücum ribaundları ile sayı üretimi arasındaki pozitif ilişki, takımların ikinci şans skorları yaratarak oyun avantajı elde ettiklerini ortaya koymaktadır. 2022 ve 2025 verilerinde, sayı üretimi ile üç sayılık ve serbest atış yüzdeleri arasındaki ilişkiler, modern basketbol stratejilerinde hem uzak mesafe hem de serbest atışlardan skor üretiminin kritik olduğunu desteklemektedir. Öte yandan, sayı üretim yüzdesi ile iki sayılık isabet oranı arasındaki ilişkiler, iç alandaki etkinliğin ve yakın mesafe şutların skor üretiminde hâlâ önemli bir rol oynadığını göstermektedir. 2017 yılı verilerinde ise takım sıralaması ile temel performans parametreleri arasında anlamlı ilişki gözlenmemesi, turnuvanın o yılı için sıralamanın performans göstergeleriyle doğrudan ilişkili olmadığını düşündürmektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, antrenörler ve performans analistlerinin ribaund, asist, top kazanma ve savunma etkinliği gibi temel performans göstergelerini öncelikli olarak izlemeleri önerilmektedir. Hücum ribaundlarının etkin kullanımı, takımların ikinci şans skorları yaratmasına imkân sağladığından, bu parametrelerin antrenmanlarda sistematik olarak geliştirilmesi önemlidir. Ayrıca, skor üretiminin hem perimetre (uzak mesafe şutlar) hem de iç alan etkinliği ile desteklenmesi, farklı oyun senaryolarına uyum sağlayabilen esnek hücum stratejilerini mümkün kılmaktadır. Gelecek çalışmalarda, farklı turnuva yılları, ligler ve bireysel oyuncu verilerinin de dahil edilmesi, mevcut bulguların daha geniş bir bağlamda değerlendirilmesine olanak sağlayabilir. Ayrıca, hücum ve savunma stratejilerinin fiziksel ve psikolojik faktörlerle etkileşimi incelenerek, üst düzey basketbol performansının çok boyutlu yapısı daha ayrıntılı biçimde anlaşılabilir. İleri istatistiksel analizler ve oyun analitiği yöntemlerinin kullanılması, skor üretimi ve savunma etkinliğini etkileyen kritik performans göstergelerinin belirlenmesine katkı sağlayabilir; böylece elde edilen bulgular, üst düzey basketbol takımlarının stratejik planlamasına doğrudan uygulanabilir.

KAYNAKLAR

- Cabarkapa, D., Deane, M. A., Fry, A. C., Jones, G. T., Cabarkapa, D. V., Philipp, N. M. & Yu, D. (2022). Game statistics that discriminate winning and losing at the NBA level of basketball competition. *Plos One*, 17(8), e0273427.
- Canuto, S. C., & de Almeida, M. B. (2022). Determinants of basketball match outcome based on game-related statistics: a systematic review and meta analysis. *European Journal of Human Movement*, (48), 4-20.
- Christmann, J., Akamphuber, M., Müllenbach, A. L., & Güllich, A. (2018). Crunch time in the NBA—the effectiveness of different play types in the endgame of close matches in professional basketball. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(6), 1090-1099.
- Conte, D., Tessitore, A., Gjullin, A., Mackinnon, D., Lupo, C., & Favero, T. (2018). Investigating the game-related statistics and tactical profile in NCAA division I men's basketball games. *Biology of Sport*, 35(2), 137-143.
- Csataljay, G., James, N., Hughes, M. D., & Dancs, H. (2012). Performance differences between winning and losing basketball teams during close, balanced and unbalanced quarters. *Journal of Human Sport & Exercise*, 7(2), 356-364.
- Çene, E. (2018). What is the difference between a winning and a losing team: insights from Euroleague basketball. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 18(1), 55-68.
- Dogan, O., & Savaş, S. (2021). Effect of an 8-weeks core training program applied to 12-14 years old basketball players on strength, balance and basketball skill. *Pakistan Journal Of Medical & Health Sciences*, 15(2).
- Gómez-Carmona, C. D., Gómez-Ramos, E., Piñar, M. I., Contreras, J. M., & Ibáñez, S. J. (2026). Technical-tactical performance of Spanish female basketball players in first division (2013–2022): effects of match outcome, location, and playing position. *Biology of Sport*, 43(1), 243-256.
- Gryko, K., Mikołajec, K., Maszczyk, A., Cao, R., & Adamczyk, J. G. (2018). Structural analysis of shooting performance in elite basketball players during FIBA EuroBasket 2015. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 18(2), 380-392.
- Jiménez, J. L., Valido, J., & Jiménez, M. (2025). The effects of crowds on professional European basketball teams. *Journal of Sports Economics*, 26(4), 377-396.
- Kamitsis, A., & Politis, K. (2025). Performance indicators for qualification to the playoffs and the final four in Euroleague 2000–2022. *Journal of Sports Analytics*, 11, 22150218251365222.

Kvasnytsya, O., Tyshchenko, V., Latyshev, M., Kvasnytsia, I., Timasheva, O., Rybak, L., Flerchuk, V., & Omelchuk, M. (2025). Trends in performance indicators of English Premiership rugby teams. *TRENDS in Sport Sciences*, 32(4).

Lamas, L., Barrera, J., Otranto, G., & Ugrinowitsch, C. (2014). Invasion team sports: strategy and match modeling. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 14(1), 307-329.

Malarranha, J., Figueira, B., Leite, N., & Sampaio, J. (2013). Dynamic modeling of performance in basketball. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 13(2), 377-387.

Martinho, D. V., Clemente, F. M., Ángel-Gomez, M., Rebelo, A., Field, A., Santos, C. C., Gouveia, É. R., Alfonso, J., & Sarmento, H. (2025). Physical, physiological, technical and tactical responses according to the playing position in male basketball: a systematic scoping review. *Journal of Human Kinetics*, 96(Spec Issue), 5.

Mateus, N., Esteves, P., Goncalves, B., Torres, I., Gomez, M. A., Arede, J., & Leite, N. (2020). Clustering performance in the European basketball according to players' characteristics and contextual variables. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 15(3), 405-411.

Matulaitis, K., & Bietkis, T. (2021). Prediction of offensive possession ends in elite basketball teams. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 1083.

Morillo-Baro, J. P., Troyano-Gallegos, B., Pastrana-Brincones, J. L., Vázquez-Diz, J. A., Reigal, R. E., Quiñones-Rodríguez, Y., Vázquez-Diz, J. A., Reigal, R. E., Quiñones-Rodríguez, Y., Hernández-Mendo, A., Falcó, C., & Morales-Sánchez, V. (2021). Data mining and polar coordinates in the analysis by gender of finishing behaviors in professional basketball pick and roll. *Frontiers in Sports and Active Living*, 3, 742609.

O'Connor, S., Murchan, E., Dolan, C., Bergin, C., Teahan, C., & Devaney, C. (2024). Irish basketball players: current practices, attitudes, barriers, and facilitators to injury prevention. *Physical Activity and Health*, 8(1), 197-209.

O'Donoghue, P. (2005). Normative profiles of sports performance. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 5(1), 104-119.

Pino-Ortega, J., Rojas-Valverde, D., Gómez-Carmona, C. D., Bastida-Castillo, A., Hernández-Belmonte, A., García-Rubio, J., Nakamura, F. Y., & Ibáñez, S. J. (2019). Impact of contextual factors on external load during a congested-fixtured tournament in elite U'18 basketball players. *Frontiers in Psychology*, 10, 1100.

Plakias, S., Kokkotis, C., Pantazis, D., & Tsatalas, T. (2024). Comparative analysis of key performance indicators in Euroleague and national basketball leagues. *Journal of Physical Education and Sport*, 24(6), 1360-1372.

Schelling, X., & Torres-Ronda, L. (2016). An integrative approach to strength and neuromuscular power training for basketball. *Strength & Conditioning Journal*, 38(3), 72-80.

Serna, J., Muñoz-Arroyave, V., March-Llanes, J., Anguera, M. T., Prat, Q., Rillo-Albert, A., Falcón, D., & Lavega-Burgués, P. (2021). Effect of ball screen and one-on-one on the level of opposition and effectiveness of shots in the ACB. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5), 2676.

Terner, Z., & Franks, A. (2021). Modeling player and team performance in basketball. *Annual Review of Statistics and Its Application*, 8(1), 1-23.

Tomanek, L., Suja, Š., Selmanovic, A., & Vencurik, T. (2025). Key performance indicators for success in the 2024 Olympic men's basketball tournaments. *Journal of Human Sport and Exercise*, 20(4), 1427-1434.

Vázquez-Estévez, C., Paramés-González, A., Prieto-Lage, I., Reguera-López-de-la-Osa, X., Álvarez-Rodríguez, M., & Gutierrez-Santiago, A. (2024). Analysis of successful offensive patterns in critical moments in men's EuroBasket 2022 and women's 2021. *Applied Sciences*, 14(23), 10883.

Xu, D., Zhou, H., Quan, W., Gusztav, F., Wang, M., Baker, J. S., & Gu, Y. (2023). Accurately and effectively predict the ACL force: utilizing biomechanical landing pattern before and after-fatigue. *Computer Methods and Programs in Biomedicine*, 241, 107761.